PIERWSZA ŁAWKA · GODZINA WYCHOWAWCZA
I AKCJA · KLASY VII–VIII

Mikołaj, marketing i dawanie

Mikołajki w klasach VII–VIII: scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) o tym, jak powstał współczesny wizerunek Mikołaja (z rozprawieniem się z mitem o Coca-Coli), jak reklama wykorzystuje święta i czym jest świadome dawanie; wolontariat młodzieży, akcja klasowa bez obowiązkowych zakupów, quiz oraz karty pracy z kluczem.

Co jest w materiale

1	**Scenariusz zajęć „Mikołaj, marketing i dawanie”** 45 minut: oś czasu wizerunku, mit o Coca-Coli, analiza reklamy, świadome dawanie, wolontariat.	45 min
2	**Akcja „Dawanie z głową” i quiz** Wybór działania (wolontariat, wymiana z limitem albo „dobre uczynki”), zasady bez wykluczania, quiz bez punktów.	1–2 tyg.
3	**Karty pracy** „Mit czy fakt?”, „Reklama pod lupą”, „Świadome dawanie” – z kluczem.	3 karty
4	**Materiały do druku** Oś czasu do pocięcia, karta zgłoszenia pomysłu na akcję, plansza quizu.	3 strony

Mikołajki – co warto wiedzieć

6 grudnia to wspomnienie świętego Mikołaja. Mikołaj żył w IV wieku i był biskupem miasta Myra w Licji (dziś Demre w Turcji). Pewnych faktów o jego życiu jest niewiele – znamy go głównie z legend. Najsłynniejsza mówi, że nocą wrzucił przez okno sakiewki ze złotem ubogiemu ojcu trzech córek, tak żeby nikt nie wiedział, kto pomógł. Stąd zwyczaj prezentów „po cichu". W 1087 r. jego szczątki przewieziono do włoskiego Bari.

W Polsce prezenty 6 grudnia przynosi Mikołaj, a w Wigilię w wielu regionach – inne postacie: m.in. **Gwiazdor** (Wielkopolska, Kujawy, Kaszuby, Pomorze Zachodnie), **Aniołek** (m.in. Małopolska, Podkarpacie, Śląsk Cieszyński), **Dzieciątko** (części Śląska), a na wschodnich krańcach bywa **Dziadek Mróz**. Źródła różnią się w szczegółach – to mapa orientacyjna.

W 2026 r. 6 grudnia wypada w niedzielę. Mikołajki w szkole najlepiej zorganizować w piątek 4 grudnia albo w poniedziałek 7 grudnia. Dzień wcześniej, **5 grudnia**, przypada Międzynarodowy Dzień Wolontariusza (ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1985 r.) – dobry powód, by mówić o dawaniu, które nie wymaga sklepu.

Mit: „Czerwonego Mikołaja wymyśliła Coca-Cola". To nieprawda: Mikołaja w czerwieni rysowano już w XIX wieku (m.in. Thomas Nast w „Harper's Weekly"). Reklamy Coca-Coli malowane od 1931 r. przez Haddona Sundbloma bardzo ten obraz rozpowszechniły i ujednoliciły.

Wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Wydrukuj karty pracy (po jednej dla ucznia) i oś czasu (jeden komplet na grupę, pocięty).
- Przygotuj 2–3 przykłady świątecznych reklam z gazetek lub katalogów (wydrukowane, bez logotypów albo z zasłoniętymi nazwami marek) – do zadania „Reklama pod lupą". Możesz też skorzystać z przykładu na karcie.
- Mikołajki w szkole: piątek 4 grudnia albo poniedziałek 7 grudnia 2026 r. (6 grudnia to niedziela).
- Sprawdź z opiekunem szkolnego wolontariatu, jakie akcje są możliwe; młodzież poniżej 18 lat działa jako wolontariusz za zgodą rodziców i pod opieką dorosłych – zgodnie z zasadami szkoły.

Zasady, które chronią uczniów

- **Bez nagród, punktów i rankingów.** Nie wybieramy „najlepszego pomocnika", nie liczymy dobrych uczynków na tablicy. Doceniamy konkretnym słowem, np. „Twoja grupa zauważyła, że wymiana prezentów może kogoś wykluczać – to ważna uwaga".
- **Prawo do „pas".** W każdej rundce można nic nie mówić. Nikt nie musi czytać na głos ani pokazywać swojej pracy.
- **Rodziny są różne.** Nie pytamy, co kto dostał od Mikołaja ani co dostanie pod choinkę. Nie porównujemy prezentów. Mówimy o „bliskich osobach", nie tylko o mamie i tacie.
- **Wersja kulturowa.** Mówimy o Mikołaju jako postaci historycznej i bohaterze legend. Nie rozstrzygamy, czy „Mikołaj istnieje" – młodsze dzieci mogą w niego wierzyć, a my tego nie psujemy. Na pytanie odpowiadamy: „A ty jak myślisz? W każdym domu bywa inaczej".

- **Bez obowiązkowych zakupów.** Klasowa akcja nie wymaga kupowania prezentów. Jeśli klasa mimo to chce losować prezenty, ustal z rodzicami niski limit (np. do 15 zł) albo prezent zrobiony samodzielnie, i zadbaj, by nikt nie został bez upominku – wychowawca ma kilka zapasowych.
- **Gdy uczeń powie o krzywdzie** albo trudnej sytuacji w rodzinie, wysłuchaj go po zajęciach i postępuj według szkolnych standardów ochrony małoletnich, we współpracy z pedagogiem lub psychologiem szkolnym.
- **Nie oceniamy marek ani tego, co kto kupuje.** Rozmawiamy o mechanizmach reklamy, nie o wyborach konkretnych rodzin.

Zdjęcia i gazetka

- Fotografujemy ręce, kartki i plakaty albo ujęcia ogólne. Zdjęcia z twarzami szkoła publikuje tylko za zgodą rodziców (art. 81 prawa autorskiego).
- Uczniowie nie robią zdjęć telefonami – od 1 września 2026 r. uczniowie szkół podstawowych nie korzystają z telefonów na terenie szkoły (wyjątki określa ustawa). Zdjęcia robi nauczyciel sprzętem szkoły.

Ocenianie

- Zajęć nie oceniamy stopniami. Karty sprawdzamy wspólnie.

PIERWSZA ŁAWKA

Mit i fakt – do omówienia

Mit: „Czerwonego Mikołaja wymyśliła Coca-Cola".

Fakt: Thomas Nast rysował Mikołaja (m.in. w czerwieni) w „Harper's Weekly" od 1863 r., ok. 70 lat przed reklamami z 1931 r.; czerwony strój widać też na okładkach czasopism z przełomu XIX i XX w. Sama firma przyznaje to na swojej stronie. Reklamy Sundbloma (od 1931 r.) zrobiły coś innego: przez trzy dekady pokazywały ten sam ciepły, pulchny wizerunek milionom ludzi – i ten obraz wygrał z innymi.

Pytanie: **Dlaczego mit o Coca-Coli jest tak popularny?** *(prosta historia, znana marka, łatwo ją powtórzyć; brzmi jak „ujawnienie tajemnicy")*

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Ankieta z ręki	• Zadaje pytanie: „Kto słyszał, że to Coca-Cola wymyśliła czerwonego Mikołaja?". Liczy ręce, zapisuje wynik.	• Podnoszą rękę albo nie.
5–15 min	Oś czasu	• Rozdaje grupom pocięte kartki osi czasu (bez dat). Prosi o ułożenie w kolejności. • Odsłania poprawną kolejność z datami.	• W grupach układają oś czasu. • Porównują z poprawną wersją; mówią, co ich zaskoczyło.
15–22 min	Mit czy fakt?	• Omawia mit o Coca-Coli (tekst w scenariuszu). Pyta, dlaczego ten mit jest popularny. • Rozdaje kartę „Mit czy fakt?".	• Rozwiązują zadanie 1. • Zastanawiają się, jak sprawdzić podobne „rewelacje" (źródło, data, kto mówi).
22–32 min	Reklama pod lupą	• Pokazuje przykład reklamy (z karty albo przyniesiony). Wyjaśnia chwyty: presja czasu, „wszyscy to mają", wywoływanie wzruszenia, zniżka.	• W parach rozwiązują kartę „Reklama pod lupą". • Podają przykłady chwytów z reklam, które znają.
32–41 min	Świadome dawanie i wolontariat	• Mówi o Dniu Wolontariusza (5 grudnia) i przedstawia trzy warianty akcji klasowej. • Pyta: „Jak zorganizować Mikołajki, żeby nikt nie poczuł się wykluczony?".	• Rozmawiają o wariantach; głosują (jeden głos na osobę). • Kartę „Świadome dawanie" wypełniają na zajęciach.
41–45 min	Podsumowanie	• Wraca do pytania z początku zajęć. Ponawia ankietę z ręki o micie.	• Kończą zdanie na karteczce (bez podpisu): „Dawanie ma sens, kiedy…".

PIERWSZA ŁAWKA

PIERWSZA ŁAWKA · MIKOŁAJKI · KLASY VII–VIII

Świadome dawanie

5 XII
wolontariat

Imię _____ Klasa _____ Data _____

Pamiętaj: Dawanie ma sens, gdy odpowiada na potrzebę drugiej osoby, a nie na presję.

1 **Która zasada klasowych Mikołajek najlepiej chroni przed wykluczeniem?**

A. Kto nie przyniesie prezentu, nie bierze udziału.

B. Wychowawca ma zapasowe upominki, a limit kwoty ustala klasa z rodzicami.

C. Każdy kupuje prezent, na jaki go stać.

D. Prezenty pokazujemy wszystkim i porównujemy.

2 **Opisz pomysł na klasową akcję wolontariatu (4–5 zdań).**

- komu pomagamy i dlaczego
- co konkretnie robimy
- kto z dorosłych pomaga
- jak sprawdzimy, czy pomoc była potrzebna

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Mikołajki – scenariusz godziny wychowawczej „Mikołaj, marketing i dawanie”, akcja klasowa, quiz i karty pracy, klasy 7–8

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) z osią czasu – od biskupa z Miry, przez Sinterklaasa i rysunki Thomasa Nasta, po reklamy z 1931 r. (mit o Coca-Coli wyjaśniony)
- analiza reklamy i rozmowa o presji prezentów
- akcja klasowa w trzech wariantach do wyboru (wolontariat, tajny pomocnik, wymiana z limitem) – bez obowiązkowych zakupów
- quiz „Prawda czy legenda”, karty pracy z kluczem i źródła

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/mikolajki-scenariusz-i-karty-pracy-klasy-7-8